

hető meg, mint Gamáson. A március 25-én végzett bejárás során római kerámiatöredékeket, köztük dörzstál aljtöredékét találtuk meg. A lelőhely azonos a Draveczy Balázs által 1964-ben bejárt lelőhellyel (RRM A. I/15/20. – RégFüz 1965, 31.).

NÉMETH PÉTER

170. Kánya, Kis-Malom-dűlő, Berki-kúti-dűlő
(Somogy megye) R, B

1999. március 15-én Kányán a már ismert (őskori?) halmosírokat próbáltam beazonosítani (RRM Adattár I/16/2.). A községtől D-re követtem az úgynevezett Derék-utat, de halmokat nem láttam. A Derék úttól Ny-ra (Kis-Malom-dűlő) és K-re (Berki-kúti-dűlő) nagy kiterjedésű őskori (péceli kultúra és bronzkor?) telep van, cserepek mellett sok patics is található. A Berki-kúti-dűlőn kevesebb a lelet (bár itt rosszabbak voltak a megfigyelési viszonyok), a dűlő D-i részén egy helyütt edénytöredékeik, kb. a dűlő közepén mintegy 20–30 m-es sávban cserepek kerültek elő.

NÉMETH PÉTER

171. Kápolnásnyék, Kutas-sor
(Fejér megye)

Kápolnásnyéken, a középkori Nyék falu régészeti védettség alatt álló területéhez tartozó 399/2. hrsz-ú telken családi ház építésébe fogtak. A tervezett épület helyén végzett megelőző feltárás során régészeti jelenség nem került elő.

KULCSÁR MIHÁLY

172. Kerkaszentkirály, Hegyalja-dűlő
(Zala megye) Ó, Ú

A lelőhely a M70 autóút Letenye–Tornyiszentmiklós nyomvonalán a 4+510–14+610 kilométerszelvényre esik. Kerkaszentkirálytól ÉK-re, az odavezető út jobb kanyarjában halad az út nyomvonala. A jelenlegi földút kanyarjától ÉK-re, az úttól 100–200 m-re, a Muraszemenye–Dobri közöttől 7–800 m-re DNy-ra, körülbelül 150 m hosszúságban terepbejárásunk során elszórtan néhány újkori és egy-két őskori leletet találtunk. A tavalyi mélyszántást még nem boronálták el, az út K-i oldalán keskeny sávban kukoricatarló található.

Az út nyomvonala a lelőhely D-i szélét érinti, kb. 15 százalékbán. Az építkezés alatt szakmai felügyelet javasolt.

VÁNDOR LÁSZLÓ – PUSZTA SÁNDOR

173. Keszthely, Fenékpusztá, Pusztaszentegyházi-dűlő
(Zala megye) Ge, Kk

Az 1883 óta ismert lelőhely beleesik a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer II. ütem védőerdő sávjába, ezért az OVIBER támogatásával 1998-ban fel akartuk tární a középkori templomot és a körülötte lévő temetőt. A munka

során egy, az egykorú rablás ellenére is nagyon gazdag 7. század eleji germán sírra bukkantunk. (Az „A” sír feldolgozása az ActaArchHung 1999/2000. évi kötetben lát napvilágot.) Ez a temetkezés nem volt egyedülálló, még két 6–7. századi sírt találtunk („B” és „D” sír). Az 1948-as Radnóti-féle ásatásból is sikerült két hasonló korú sír anyagát azonosítani, így joggal feltételeztük, hogy egy kisebb, kora avar kori germán családi temetőről van szó.

Az „A” sírtől 12 m-re kijelölt K-Ny irányú, és az arra merőleges É-D irányú szelvényekkel összesen 580 m² területet tártunk fel, meghatározva a temető Ny-i, D-i és K-i szélét. (Az É-i szélét nem ismerjük, mert a szelvényekből kitermelt föld miatt É felé nem tudtunk további szelvényeket nyitni.)

Az ásatás során 27 késő középkori, 14–16. századi objektumot – 4 kemencét, vermetet és többnyire hulladékgödöröket – egy bronzkori, 30 késő középkori és 44 kora avar kori sírt tártunk fel. A középkori temetkezések egymást is vágják, és a településobjektumokhoz hasonlóan több 6–7. századi sírt is megbolygattak. Ezek gyakorlatilag melléklet nélküliek voltak.

A 6–7. századi sírok közül 19 melléklet nélküli volt, közülük 10 különböző mértékben bolygatott volt. Ellenében a főnöki sírral, egykorú rablásnak nem találtunk nyomát. A sírok között feltűnően alacsony a gyermeksírok és a női sírok aránya: bizonyosan férfi 18, bizonyosan nő 8, bizonytalan nemű felnőtt 10, gyermek 9. Egy gyermek méretű sírgödör kenotáfiumnak bizonyult, egy sírba két felnőtt férfit temettek. Becslésünk szerint az összes temetkezés egyharmadát ismerjük, tehát egy több mint 100 síros, közepes méretű temetőről van szó.

A leletanyag: a bronz-, ritkábban ezüstlemezes övgarnitúrák nagyon rossz fenntartásúak, a bronzcsatok germán jellegűek, a gyöngyösrök többnyire szemesgyöngyökből állnak; a kétsoros csontfésű jellegzetes germán tárgy, a függők között csak egy kiskosaras függő volt, három préselt ezüstlemezrel díszített bizánci vasfibula mellett egy ezüstből készült madár alakú fibula a késő antik ízlést tükrözi.

Értékelés: A leletanyag alapján az idetemetkezők etnikuma nem avar volt, de eltér a fenékpusztai erőd területéről és a déli erőd fal előtt feltárt temető(k)ből ismert népességtől is. Ez a rítusban is megmutatkozik, az előbbi lelőhelyen még nem került elő kamrasír, itt viszont egyetlen kőpakolásos temetkezést sem találtunk. Mindez azt jelenti, hogy a fenékpusztai erőd 568 utáni népessége az eddig feltételezettnél is sokszínűbb lehetett, és a különböző együtt élő csoportok külön temetőket nyitottak.

Az ásatáson részt vett Straub Péter régész.

MÜLLER RÓBERT

174. Kéty, Ó-templom
(Tolna megye) Kö

Kéty községtől másfél km-re délre egy középkori falut és annak templomát lokalizáltuk terepbejárás során. A Hidas-patak északi partján fekvő falu fölötti magasla-

ton található elkülönülve a templom, amelyet téglator-
melékes folt és embercsontok jeleznek.

ÓDOR JÁNOS GÁBOR

175. Kistelek, Bódi-dűlő

(Csongrád megye) Ú

Az M5 autópálya nyomvonalán a 27/23. számú lelőhe-
lyen 1999. július 15. és július 21. között dolgoztunk. A
lelőhely kijelölésére a nyomvonal közvetlen közelében
a felszínen talált 16–18. századi leletek miatt került sor.
A kutatóárkokkal megvizsgált 260 m²-es felületen azon-
ban csak újkori objektumokat találtunk (3 db), régészeti
korba tartozó objektum vagy lelet nem került elő.

VÁLYI KATALIN – DR. HORVÁTH FERENC

176. Kistelek, Gera-föld

(Csongrád megye) Sza

Az M5 autópálya nyomvonalán a 27/13. számú lelőhe-
lyen 1999. július 22. és október 5. között dolgoztunk. A
feltárt 2000 m²-es felületen 60 db szarmata kori objek-
tumot (házak, árkok, gödrök) találtunk. A lelőhely nyom-
vonalban mindkét irányban folytatódik, valószínűleg a
27/9. számú, Kistelek, Kecskés földje nevű lelőhellyel
összefüggő település része. A leletek a szegedi Móra Fe-
renc Múzeumba kerültek.

VÁLYI KATALIN – DR. HORVÁTH FERENC

177. Kistelek, Meggyes

(Csongrád megye) A, Á, Kk

Az M5 autópálya nyomvonalán a 27/3. számú lelőhe-
lyen 1998. augusztus 26. és november 17., valamint 1999.
július 29. és szeptember 27. között dolgoztunk. Az össze-
sen 4400 m²-es felületen 95 objektumot tártunk fel.
Késő avar kori, kora Árpád-kori és késő középkori tele-
pülés maradványai (házak, árkok, gödrök) kerültek elő.
Fontos lelőhely, amely a nyomvonalban mindkét irány-
ban folytatódik. D-i irányban valószínűleg a 27/
21. számú, Kistelek–Perczel lelőhelyig folyamatos az
avar kori település. A leletek a szegedi Móra Ferenc Mú-
zeumba kerültek.

VÁLYI KATALIN – DR. HORVÁTH FERENC

178. Kistelek, Kecskés földje

(Csongrád megye) Sza, Kk

Az M5 autópálya nyomvonalára eső 27/9. számú lelő-
helyen 1999. szeptember 6. és november 4. között
5000 m² területet tártunk fel, 85 objektumot találtunk.
Ezek döntő többsége szarmata település (házak, árkok,
gödrök), kisebb része pedig késő középkori település
(pásztorszállás) maradványa volt. A lelőhely a nyom-
vonalban mindkét irányban folytatódik. A leletek a sze-
gedi Móra Ferenc Múzeumba kerültek.

VÁLYI KATALIN – DR. HORVÁTH FERENC

179. Kistelek, Perczel

(Csongrád megye) A, Á

Az M5 autópálya nyomvonalán a 27/21. számú lelőhe-
lyen 1999. április 19. és szeptember 20. között dolgoz-
tunk. A közel 9000 m²-es területen összesen 170 objek-
tumot tártunk fel melyek késő avar kori, 9. századi és
kora Árpád-kori nagy település maradványai (házak, ár-
kok, gödrök). Fontos lelőhely, amely a nyomvonalban
mindkét irányban folytatódik. É felé valószínűleg össze-
függő a 27/3. számú lelőhellyel. A leletek a szegedi Móra
Ferenc Múzeumba kerültek.

VÁLYI KATALIN – DR. HORVÁTH FERENC

180. Kistelek, Tripód

(Csongrád megye) U

Az M5 autópálya nyomvonalán a 27/2. számú lelőhe-
lyen 1999. október 10. és október 29. között dolgoz-
tunk. Az előzetes terepbejárásakor a felszínen őskori te-
lepülésre utaló nyomokat találtunk. A feltárás során
egy alapozási árok szakaszát sikerült kibontanunk, ami
valóban őskorinak (Tiszai kultúra) bizonyult. A lelő-
hely mély fekvése illetve a magas talajvíz miatt azon-
ban sajnos a lelőhely feltárhatatlan. A megkutatott fe-
lület 700 m².

VÁLYI KATALIN – DR. HORVÁTH FERENC

181. Komárom, Szőny, Vásár tér 2.

(Komárom–Esztergom megye) Rő

A telken álló lakóháznál 1999. június 24-én garázsalap
ásása során 60 cm mélységben egy egységes, tegula tör-
melékekből és égett gerendamaradványokból álló réteg
alatt római freskótöredék rétegre bukkantunk. A feltá-
rás 1999. június 25. és július 25. között folyt Komárom
Város Önkormányzatának támogatásával.

A feltáráshoz került kb. 2 m²-es felületen, a törmelé-
kek eltávolítása után feltűnt, hogy a jelenlegi házfal ala-
pozása alatt mintegy 40 cm-re helyezkedik el egy ró-
mai épület alapfala, melynek – és így a jelenlegi házfal-
nak is – a közelében sűrűbben, több rétegben egymásra
borulva helyezkednek el a falfestmények, míg távolabb
ritkábban vékonyodó rétegben – összességében kb. a ház
falától K felé 1 m szélességben voltak.

Az első rétegek letisztázása és kiemelése után már
egyértelműen látszott, hogy a falképek eredeti helyük
alatt, kártyavárszerűen összecsúszva fekszenek a földben,
s még az építkezés alkalmával sem bolygatták meg őket.

A hajdan egy felületet alkotó, de összetöredezett táblá-
kat egyben emeltük ki, megfelelő CMC-s ragasztással
illetve szükség esetén PUR-habba ágyazva. A kiemelés-
nél figyelembe vettük, hogy az egyes táblák a mellettük,
illetve alattuk és felettük elhelyezkedőkkel kapcsolatban
lehetnek. A rétegenként, táblákban történt felszedés ered-
ményeként már a felszínen nagy felületek álltak össze.

Így kialakult egy kb. fél életnagyságú, kifeszített
medvebőrt ábrázoló, összefüggő falfestménytöredék. A